

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA

Zdanění majetku v Evropě

Michal Radvan

Zápatí prezentace

Majetkové daně

- Daně z nemovitostí
- Daně z civilněprávních úkonů
- Daně z motorových vozidel
- Další majetkové daně, např. daně z čistého bohatství, daně ze zvířat, letadel, lodí apod.

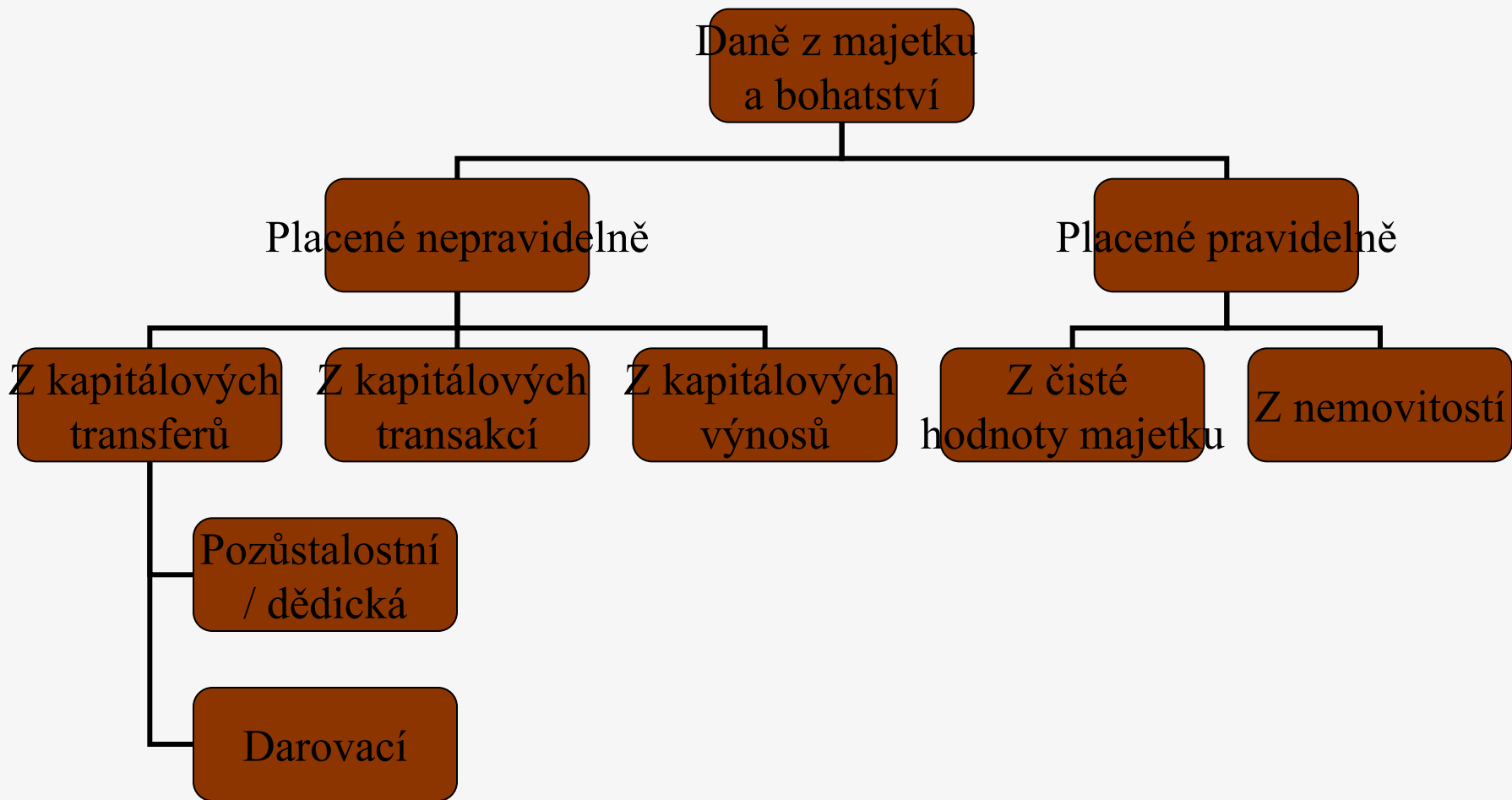

Majetkové daně jsou:

- Přímé daně
- Vyměřované na základě majetku (in rem)
- Adresné daně
- MAJETEK - soubor penězi ocenitelných hodnot vázaných k určitému subjektu

- Majetkové daně se vztahují na...
 - Majetek movitý (SilD, DDěd, DDar, poplatek ze psů, koncesionářské poplatky)
 - Majetek nemovitý (DZN, DDěd, DDar, DPN)
- Majetkovým daním podléhá...
 - Držba majetku (DZN, DSil, poplatek ze psů, koncesionářské poplatky)
 - Nabytí majetku (DDěd, DDar, DPN)

Podíl majetkových daní

- Podíl na HDP v %
 - ČR 0,5
 - Velká Británie 4,4
 - Průměr OECD 1,9
- Podíl na celkových daňových příjmech v %
 - ČR 1,3
 - Velká Británie 11,9
 - Průměr OECD 5,4

- Zdroj: OECD Revenue Statistics 2002. In: Kubátová, K. Daňová teorie a politika. 3., přeprac. vyd. Praha: ASPI Publishing, 2003. ISBN: 80-86395-84-7. Str. 238-239

Majetkové daně jako druhé a další zdanění

- Jaké daně platí běžný občan při pořízování bydlení: nejdříve podléhá veškerý jeho příjem dani z příjmů fyzických osob. Pokud své peníze investuje, opět z výnosu platí daň z příjmů. Až naspoří určitou částku, koupí si například byt v osobním vlastnictví. Ačkoliv poplatníkem daně z převodu nemovitostí je ze zákona prodávající, není nikterak neobvyklé, že ve skutečnosti a v rozporu se zákonem platí tuto daň kupující. Z bytu je pak občan povinen každoročně platit daň z nemovitostí. Nejde tedy jen o druhé, ale dokonce o třetí zdanění jednoho důchodu!

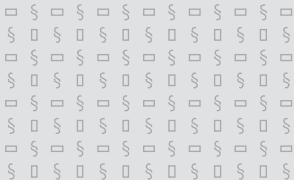
Řešení

- integrace majetkové daně do daně důchodové - pokud bude majetek svému držiteli přinášet určitý výnos, bude majetková daň ekvivalentem důchodové daně z výnosu tohoto majetku (Belgie)
- od majetkové daně jsou osvobozeni ti, jejichž hrubý zdanitelný příjem nepřekročil x-násobek minimální mzdy a jejichž majetek nedosahuje určité výše (Portugalsko)
- majetková daň je daňově uznatelným výdajem (ČR), ale co nepodnikatelé?
- zrušení majetkových daní

Nemovitostní daně

- Rozpočtové určení vs. Evropská charta územní samosprávy (čl. 9)
 1. *Místní společenství mají v rámci hospodářské politiky státu právo na přiměřené vlastní finanční zdroje, se kterými mohou v rámci svých pravomocí volně nakládat.*
 2. *Finanční zdroje místních společenství jsou úměrné odpovědnosti stanovené ústavou a zákonem.*
 3. *Alespoň část finančních zdrojů místních společenství pochází z místních daní a poplatků, jejichž sazbu mohou místní společenství v mezích zákona stanovit.*
 4. *Finanční systémy, na nichž se zakládají zdroje, které jsou místním společenstvím k dispozici, musí být natolik různorodé a pružné, aby umožňovaly, že tyto zdroje budou pokud možno stále odpovídat skutečnému vývoji nákladů na plnění úkolů, které místní společenství mají.*
 5. *Ochrana finančně slabších místních společenství volá po zavedení postupů finančního vyrovnávání nebo rovnocenných opatření, jež mají korigovat důsledky nerovného rozdělování potenciálních finančních zdrojů a finančního zatížení, které je třeba z nich hradit. Takové postupy nebo taková opatření nesmějí omezovat volné uvážení, které místní společenství mohou v rámci své vlastní odpovědnosti uplatňovat.*
 6. *S místními společenstvími se vhodným způsobem konzultuje, jak se jim přerozdělované zdroje mají přidělovat.*

Místní daň vs. Daň stanovená státem

- Co je vhodnější?
- Kompromis - zavádění koeficientů, dispozice s koeficienty, možnosti osvobození apod.

Základ daně

- Jednotkový systém
- Systém ad valorem
- Kombinovaný systém

Jednotkový systém

- bere za základ daně rozlohu pozemku, respektive velikost stavby; nerespektuje princip daňové spravedlnosti, byť existují možnosti, jak se k němu alespoň částečně přiblížit - rozlišování využitelnosti půdy a v případě zemědělské půdy stanovení její bonity, u staveb, bytů a nebytových prostorů je možné zohlednit účel, ke kterým slouží
- Chorvatsko, Rumunsko, Bosna a Hercegovina, Francie
- ČR, Slovensko

Ad valorem

- podle hodnoty nemovitosti
- na základě rentního důchodu z majetku (roční hodnoty nemovitosti, která představuje čistý roční výnos po odečtení nákladů na opravy a údržbu) - Dánsko, Velká Británie; co s nepronajmutelným majetkem?
- cena odhadní; při jejím stanovení se často vychází z cenových map, proto je někdy tato cena nazývána cenou katastrální (katastrální hodnotou) - Francie, Itálie, Španělsko, Dánsko, Lucembursko. Problematická je především aktualizace ocenění. Jako naprosto optimální se jeví stav, kdy si cenovou mapu pro své území zpracovává samotná obec jako správce daně a její příjemce. Právě ona má totiž nejlepší znalosti a vědomosti o cenách nemovitostí na svém území.
- kombinace metod - Nizozemí, Německo či Belgie.
 - Kalifornský příklad: v Kalifornii zavedli v sedmdesátých letech dvacátého století systém, který při stanovení základu daně z nemovitostí vycházel z akviziční hodnoty. Pro nemovitosti, které od roku 1978 při prodeji nezměnily majitele, platí cena z roku 1975 s tím, že se může zvyšovat podle míry inflace, každý rok však maximálně o dvě procenta. Od tohoto systému si Kalifornčané slibovali pravidelnou aktualizaci ocenění nemovitého majetku. Nicméně po několika letech se v plné nahotě odhalila nevhodnost takového postupu: nemovitosti často měnící majitele dosáhly vzhledem k prudkému růstu cen nemovitostí mnohem vyššího základu daně než ty, které zůstaly po celou dobu v rukou jednoho vlastníka. To ovšem nespravedlnost daně z nemovitostí spíše násobí než tlumí. Alespoň částečně byla situace napravena tak, že každá nemovitost bude oceněna při převodu či přechodu vlastnictví z rodičů na děti.
- státy, kde se zdanění nemovitého majetku nově zavádí -v Estonsku jako faktory sloužící k odhadu ceny v oceňovacím modelu posloužily údaje jako například stupeň znečištění, dodávky vody, kvalita půdy, poloha nemovitosti, dostupnost dopravní infrastruktury apod.

Kombinovaný systém

- Albánie, Maďarsko, Ukrajina, Polsko

Daňová sazba

- jednoduchá nebo strukturovaná (tzn. sestavená jako součet jednotlivých sazeb uplatňovaných jednotlivými stupni územní samosprávy - Dánsko, Francie).
- tři základní přístupy ke stanovení sazby:
 - daňová sazba je pevně stanovena v právním předpise,
 - sazba se každoročně zvyšuje poměrně k míře inflace,
 - sazba je každoročně stanovována s ohledem na potřeby státního rozpočtu, případně místních rozpočtů (tzv. repatriační metoda) - Švýcarsko, Kanada, Spojené státy americké či Austrálie.
- sazba pevně stanovená nebo procentní lineární sazby daně
- v zámoří je čím dál více diskutována i sazba procentní progresivní - předpokládá především schopnost daňového subjektu platit úměrně k hodnotě nemovitostí, které vlastní, přičemž ovšem tyto nemovitosti mohou být různého druhu a mít různý účel využití, případně podléhat i jiné daňové jurisdikci, respektive jinému správci daně. To předpokládá vysoce propracovaný systém progresivního zdanění nemovitostí, s kterým se můžeme potkat například na Taiwanu nebo v Jižní Koreji
- procentní regresivní - Albánie

Dědická a darovací daň

- Tendence rušit tyto daně zejm. ve státech CEE

Daň z převodu nemovitostí

- Daně na převod
- Kolkovné (Estonsko, Norsko, Rumunsko, Švédsko, Turecko, VB)
- Registrační daň (Francie, Itálie, Lucembursko)
- Notářské poplatky (Litva, Rumunsko)
- Daň z právních úkonů (Nizozemí, Polsko, Španělsko)

Daně z motorových vozidel

- daně splatné v době nabytí automobilu nebo při jeho prvním uvedení do provozu; v některých zemích je tato daň nazývána daní registrační. V České republice však vybírána není,
- daně placené pravidelně ve vztahu k vlastnictví, případně k držbě vozidla; příkladem je česká daň silniční. Výhodou tohoto systému zdanění je především stabilnější zdroj příjmů, neboť vozidla podléhají dani po celou dobu životnosti. Na rozdíl od registračních daní nejsou daně placené pravidelně citlivé na hospodářský cyklus,
- daně z pohonných hmot (v České republice se jedná o spotřební daň z minerálních olejů).
- Elektronické mýtné, časové poplatky, povinné ručení

Jediná daň

- V celé Evropské unii je respektována praxe zdaňovat vozidla pouze ve státě registrace. Tuto praxi potvrdil i rozsudek Evropského soudního dvora ve spojených věcech C-151/04 a C-152/04 (žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce Tribunal de police de Neufchâteau): trestní řízení proti Claude Nadinovi, Nadin-Lux SA a Jean-Pascalu Durrému: *„Článek 43 ES brání tomu, aby taková vnitrostátní úprava prvního členského státu, jaká je předmětem věci v původních řízeních, ukládala osobě samostatně výdělečně činné s bydlištěm v tomto členském státě, aby v něm registrovala služební vozidlo jí poskytnuté společností, která ji zaměstnává, kterážto je společností usazenou v druhém členském státě, pokud služební vozidlo není určeno k trvalému hlavnímu užívání v prvním členském státě ani tímto způsobem skutečně užíváno.“*

Směrnice „Eurovignette“

- směrnice Evropského parlamentu a Rady 1999/62/ES ze dne 17. června 1999 o výběru poplatků za užívání určitých pozemních komunikací těžkými nákladními vozidly.
- dopadá pouze na vozidla s hmotností vyšší než 12 tun
- upravuje poněkud širší oblast než pouze mýtné (výkonový poplatek) a uživatelský (časový) poplatek a rámcově reguluje i pravidelné daně z motorových vozidel
- požadavek vybírat daň pouze v tom členském státě, v němž je vozidlo evidováno
- z důvodu možného obcházení tohoto ustanovení (nízká či dokonce nulová sazba v některém členském státě) jsou předepsány rovněž minimální sazby daně
- pro mýtné a časové poplatky je obecně stanoveno, že mohou být vybírány jen za užívání dálnic nebo vícepruhových silnic pro motorová vozidla, za užívání mostů, tunelů a horských průsmyků. Na rozdíl od daní z vozidel se u mýtného a časových poplatků stanovují maximální sazby, avšak ze stejných antidiskriminačních důvodů a se snahou zajistit volný pohyb služeb.

Novelizační směrnice

- Novelizační směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/38/ES ze dne 17. května 2006, kterou se mění směrnice 1999/62/ES o výběru poplatků za užívání určitých pozemních komunikací těžkými nákladními vozidly, znamenala rozšíření okruhu vozidel, na které dopadají ustanovení směrnice „Eurovignette“, o vozidla s hmotností mezi 3,5 a 12 tunami, s účinností od roku 2012.

Směrnice o interoperabilitě

- Směrnici Evropského parlamentu a Rady 2004/52/ES ze dne 29. dubna 2004 o obecně rozšířeném zavedení a interoperabilitě elektronických systémů silničního mýta ve Společenství, která stanovila od roku 2007 povinnost využívat při realizaci mýtných systémů pouze technologii satelitní, GSM, nebo mikrovlnnou. Preferovány jsou především technologie mobilní GSM a satelitní GPS z důvodu jejich plánovaného využití v rámci systému Galileo.

Základ daně

- Za **základ daně** jsou v evropských zemích používány velmi rozdílné ukazatele, například objem motoru v cm³, kW, emise CO₂ nebo hmotnost vozidla. Rozhodnutí, kterou veličinu při stanovení daňového základu používat, je dáno jednak specifickými fiskálními parametry daného státu, jednak vytyčenými environmentálními cíly. Snahou většiny zemí je přebudovat základnu pro výpočet daní z motorových vozidel tak, aby byl vybudován jasnější vztah mezi úrovní zdanění a emisemi CO₂. Za základ daně mohou být v optimálním případě brány samotné emise CO₂, případně by měly emise být do konstrukce daňového základu určitým způsobem zakomponovány. Stanovení základu daně se může (přes snahy Evropské unie) lišit jak v jednotlivých členských zemích, tak i na národních úrovních. Mnohé státy uplatňují odlišná pravidla pro osobní automobily a pro nákladní vozidla.

Sazba daně

- Používání **sazby daně** v evropských zemích se často velmi podstatně liší. Nejnižší průměrné částky u pravidelné daně se platí v Itálii (cca 30 EUR), nejvyšší v Dánsku (až 463 EUR). Rovněž v případě registračních daní je rozpětí sazeb velmi široké - od nulové sazby až do výše 180 % z pořizovací ceny před zdaněním. Z hlediska ekologie je na místě zmínit též diskuze týkající se možností zatěžovat vozy s naftovým pohonem vyššími sazbami než benzínová auta a daňově zvýhodňovat vozidla s určitými typy katalyzátorů či vozidla s nízkou spotřebou pohonných hmot.

Časový poplatek

- Max. 8 EUR/den
- Problém ČR - 1denní známka
- Problém Slovinsko - 6mesíční známka jako nejkratší úsek

Elektronické mýtné

- Mýtní systém je v současné době používán například v Německu (satelitní systém pro nákladní vozidla nad dvanáct tun v rozsahu cca 12.000 km) a v Rakousku (pozemní systém na cca 2.070 km dálnic pro vozidla s hmotností nad 3,5 tuny).
- O německém systému uvažuje rovněž Polsko, kde jsou prozatím zpoplatněny pouze tři nově zbudované dálniční úseky. V Maďarsku mělo elektronické mýtné fungovat od roku 2008. Stejně tak v Británii, kde se uvažovalo o zpoplatnění nejen dálnic, ale všech silnic. Od tohoto projektu Britové nakonec ustoupili a soustředí se pouze na lokální modely mýtného (např. vjezd do Londýna).
- Francie, Slovensko, Belgie a Švédsko plánují rozšíření výběru mýtného na veškeré silniční tahy.
- Mýtné je placeno i v dalších evropských zemích (např. Chorvatsko), nikoliv však formou elektronickou, ale manuální. To s sebou přináší mnohé problémy. Mezi nejzávažnější patří zdržení řidičů u mýtních stanic a prohlubování negativních dopadů dopravy na životní prostředí. Naopak výhodou elektronického mýtného je i možnost větší diferenciací poplatků v závislosti na ekologické citlivosti trasy, denní době apod.

Výběr vhodného systému

- DSRC systém (DSRC (*Dedicated Short Range Communication*)); přenos informací probíhá mezi zařízením na vozovce (RSE - *Road Side Equipment*) a palubní jednotkou ve vozidle (OBU - *On-Board Unit*). Komunikace se uskutečňuje v pásmu mikrovln nebo v infračerveném pásmu), který funguje na rakouských silnicích. Jeho výhodou je především cena; dopravci nemusí platit velmi drahé tzv. OBU (*On-Board-Unit* - krabičky, které musí mít v kabině řidiče).
- GSM/GPS systém [též GNSS-CN (*Global Navigation Satellite Systems - Cellular Network*); pro určování pozice a ujeté vzdálenosti se využívá systém satelitní navigace, přenos informací je pak uskutečňován přes pozemní telekomunikační síť] doporučený Evropskou unií, se při zavádění v Německu potýkal s nemálo problémy. Na rozdíl od DSRC systému však nabízí širší možnosti využití a do budoucna s ním počítá i Evropská unie (od roku 2008 mělo být mýtné napojeno na evropskou satelitní technologii Galileo).

Děkuji za pozornost